

TUSSEN WATER EN WIND

Katrien Vervaele

Katrien Vervaele

Auteur

Groenestraat 22, 8377 Zuienkerke

Tel.: 050 42 57 19

E-mail: katrien.vervaele@telenet.be

WEBSITE NOORDZEEVERHALEN: VERHALEN, MYTHEN EN LEGENDEN VAN ONZE ZEE EN KUST.

Waarom verhalen verzamelen?

Om bepaalde aspecten van de visserij van vroeger beter te begrijpen, zijn de verhalen van de oude vissers en vissersvrouwen van onschatbare waarde. Ook de verhalen die touwdansen op de wazige lijn tussen fictie en realiteit hebben hun belang, want die raken aan bepaalde aspecten van de toenmalige denkwereld van vissers en kustmensen waar wetenschappers meestal aan voorbijgaan.

Sprookjes, mythen, legenden werden verteld om het onbegrijpelijke te verklaren en om het angstaanjagende te bezweren. Die verhalen waren zelden gratis. Het was een manier om een moraliteit te verkondigen, vaker nog om een waarschuwend lesje mee te geven. Zo werd aan kinderen verteld dat “*roesschaard*” en “*de nekkerman*” kinderen in beken en waterputten durfden te trekken. En wanneer een kruier was verdronken, werd gezegd dat “*de eeuwige kruier*” of “*babbe roere*” de man of de vrouw te diep in zee had gelokt. Ook werden zo’n verhalen wel eens opgedist om rampen en ander onheil te verklaren. Zo werden zeemeerminnen als voorspellers gezien van zware overstromingen of van het vergaan van vissersboten. Al deze verhalen hadden een vruchtbare voedingsbodem in een tijd dat de nachten nog aardedonker waren en er van op de kansel met hel, duivels en doemenis werd bedreigd.

Aanpak

Het is niet de bedoeling om alle verhalen te verzamelen, want de varianten op eenzelfde thema zijn niet te tellen. Zo heb je de meermin van Damme, van Mardycke, van Namen, van Westenschouwen... min of meer dezelfde verhalen, maar telkens op een andere locatie. Waterduivels doken in zowat alle kust- en polderdorpen op en per regio hadden ze een andere naam en ander voorkomen. In plaats van al deze verhalen op te rakelen, volstaat het om één verhaal of een paar verhalen te vertellen en linken te leggen naar de varianten. Bovenop de verhalen die het ruimere gedachtengoed haalden en al eeuwenlang werden doorverteld, is er ook ruimte voor de meer persoonlijke verhalen, want deze geven nog beter weer hoe de fantasie een rol speelde in het gedachtengoed van de visserij van lang geleden. Ook worden linken gelegd naar de nu nog levende folklore en volkscultuur.

Fig. 1 Schermafbeelding van de website www.noordzeeverhalen.be

Website

Een boek mag dan wel aangenamer in de hand liggen, aan een website hangen ook wat positieve kantjes. Het interessante aan een website is tweërlei. Enerzijds kan iedereen die over een computer en internet beschikt, deze raadplegen en bovendien ook met een simpele muisklik naar andere websites met meer of andere info doorklikken. Anderzijds kan een website voortdurend worden aangevuld en aangepast en kan dus gezien worden als een werkinstrument. De site is te vinden op www.noordzeeverhalen.be (fig. 1).

Tussen water en wind?

De titel 'tussen water en wind' is een typische uitdrukking van de kust en slaat op dat niemands-land, die overgangstijd waar mensen vertoeven die op sterven liggen. De grens tussen wat we weten en wat we niet weten, tussen werkelijkheid en droom, tussen leven en dood.